

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa „D.(...)” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.

przeciwko „J.(...)” Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. oraz Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Izby Celnej w R.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 6 października 2010 r.,

zażalenia strony powodowej

na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 21 stycznia 2010 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie pozostawiając Sądowi Apelacyjnemu orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2010 r. wydanym na rozprawie Sąd Apelacyjny odrzucił apelację powódki „D.(...)” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. jako spóźnioną.

Na rozprawie w dniu 11 marca 2008 r. stawił się jako piastun organu powódki, prezes zarządu „D.(...)” sp. z o.o. L. S. oraz P. O., który został przedstawiony Sądowi

Okręgowemu jako pracownik powódki i zostało złożone pisemne pełnomocnictwo dla tej osoby podpisane przez biorącego udział w tym posiedzeniu prezesa. Oświadczenie zainteresowanych, że P. O. jest pracownikiem powoda zostało wciągnięte do protokołu tego posiedzenia. Skuteczność umocowania nie wzbudziła wtedy wątpliwości i dopiero na następnej rozprawie pod nieobecność przedstawicieli strony powodowej, Sąd zobowiązał powodową spółkę do „wskazania w terminie 7 dni okoliczności uzasadniających ustanowienie pełnomocnictwa, określonych w art. 87 k.p.c., wobec P. O.” pod rygorem niedopuszczenia go do występowania w charakterze pełnomocnika powódki i uznania jego czynności za niebyłe.

Odpowiadając na to wezwanie prezes zarządu powódki uprawniony do działania w jej imieniu w piśmie z dnia 8 maja 2009 r. poinformował Sąd, że stosunek pełnomocnictwa udzielonego P. O. jest rezultatem istniejącego pomiędzy stronami stosunku pracy (art. 87 § 2 k.p.c.) oraz, że taka informacja zastała wprost przekazana Sądowi Okręgowemu podczas rozprawy, w której reprezentował spółkę ten pracownik i została zaprotokołowana przez sąd. W toku dalszego postępowania przed sądem pierwszej instancji powódkę zastępował jako pełnomocnik P. O., który w dniu 7 lipca 2009 r. złożył wniosek o doręczenie wyroku z dnia 30 czerwca 2009 r. wraz z uzasadnieniem.

Pismem z dnia 27 lipca 2009 r. prezes powódki powiadomił Sąd Okręgowy, że pełnomocnik P. O. zmarł w dniu 20 lipca 2009 r. i wskazał adres dla doręczeń, na który w dniu 6 sierpnia 2009 r. został doręczony wyrok z uzasadnieniem. Apelacja powódki z dnia 6 sierpnia 2009 r. wpłynęła do Sądu Okręgowego w dniu 11 sierpnia 2009 r.

Następnie Sąd Okręgowy zarządzeniem z dnia 18 września 2009 r., wezwał powódkę do przedłożenia umowy potwierdzającej stosunek pracy pomiędzy D.(...) sp. z o.o. a P. O. w terminie 7 dni pod rygorem skutków prawnych. W pisemnej odpowiedzi z dnia 23 września 2009 r. prezes zarządu spółki wyjaśnił, że zatrudnienie P. O. w niepełnym wymiarze godzin nastąpiło na podstawie ustnej umowy o pracę i strony czyniły starania aby zawrzeć umowę w formie pisemnej, której projekt został przygotowany przez pełnomocnika, lecz jego ciężka choroba i śmierć, nie pozwoliły na podpisanie przez strony tej umowy.

W takim stanie rzeczy Sąd Apelacyjny ocenił, że P. O. nie mógł być pełnomocnikiem powódki, gdyż powódka nie wykazała, iż był jej pracownikiem.

Powódka w zażaleniu na to postanowienie wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do dalszego prowadzenia i rozpoznania apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wezwanie do usunięcia braków, kierowane do samej strony powinno być precyzyjne, tj. odpowiadać kumulatywnie trzem przesłankom: nie może być dwuznaczne i wywołujące wątpliwość co do przedmiotu przeszkody, określać termin do jej usunięcia oraz przedstawiać jednoznacznie sankcję na wypadek jego niewykonania (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r., I CZ 8/06, OSP 2006, nr 12, poz. 141 i z dnia 17 marca 2003 r., I PZ 158/02, OSNP wkładka 2003, nr 15, poz. 4). Wezwanie z dnia 18 września 2009 r. nie odpowiadało tym wymaganiom. Jego wykonanie zostało zagrożone niesprecyzowaną sankcją „skutków prawnych”. Tymczasem strona niekorzystająca z fachowego pełnomocnika ma dokładnie zostać poinformowana jaki konkretny dla niej skutek procesowy wywoła niewykonanie wezwania. Już z tego względu zażalenie okazało się uzasadnione.

Pojęcie pełnomocnictwa ma dwojakie znaczenie; z jednej strony oznacza pochodzące od strony umocowanie pełnomocnika do działania w jej imieniu; z drugiej natomiast dokument obejmujący (potwierdzający) to umocowanie. Od udzielenia pełnomocnictwa trzeba więc odróżnić jego wykazanie przed sądem, będące jednym z warunków skuteczności pełnomocnictwa, a tym samym podejmowania czynności procesowych w imieniu mocodawcy. Dokument pełnomocnictwa lub jego wierzytelny odpis jest dowodem potwierdzającym przed sądem istnienie umocowania pełnomocnika do działania w imieniu mocodawcy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., III CZP 74/93, OSNC 2005, nr 1, poz. 6).

Kwestia, czy sam dokument pełnomocnictwa jest wystarczającym dowodem potwierdzającym umocowanie pełnomocnika do działania w imieniu mocodawcy została szerzej podjęta w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2006 r. III CZP 14/06 (OSNC 2006, nr 10, poz. 165). Wyjaśniono w niej, że w razie wątpliwości pełnomocnik procesowy, aby wykazać swoje uprawnienie do działania w imieniu strony, ma dołączyć pełnomocnictwo oraz dokument wykazujący umocowanie organu osoby prawnej udzielającego pełnomocnictwa i może nim być uwierzytelniona przez pełnomocnika kopia odpisu z właściwego rejestru (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2009 r. I CSK 304/08 niepubl.). Wyrażona w literaturze wątpliwość, czy sam pełnomocnik może uwierzytelnić odpis (kopię) takiego dokumentu straciła aktualność w wyniku nowelizacji ustawą z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 26, poz. 156) art. 89 § 1 k.p.c., która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.

Należyte umocowanie, jako organu powódki prezesa L. S. nie budziło wątpliwości Sądów *meriti*. W sprawie wystąpił inny problem, czy pełnomocnikiem powódki mógł być P. O., a ściślej, czy w należyty sposób został wykazany fakt pozostawania przez niego w stosunku pracy; osobą, która może pełnić funkcję pełnomocnika spółki z o.o., jak wynika bowiem wprost z unormowania zawartego w art. 87 § 2 k.p.c., może być jej pracownik.

W toku sprawy pełnomocnictwo może być udzielone ustnie na posiedzeniu sądu przez oświadczenie złożone przez stronę i wciągnięte do protokołu (art. 89 § 2 k.p.c.). Skoro w takim wypadku ustawodawca przewidział nawet uprawnienie strony do ustnego udzielenia pełnomocnictwa, to argumenty natury systemowej i logicznej wskazują na to, że jeżeli umocowanie i zatrudnienie potwierdził na posiedzeniu jawnym ustnie piastun organu strony, uprawniony do zatrudniania pracowników, w obecności zainteresowanego oświadczającego przed sądem, że jest pracownikiem i znalazło odzwierciedlenie w zapisie protokołu rozprawy, to fakt zatrudnienia tego pracownika w rozumieniu art. 87 § 2 k.p.c., został wykazany.

Protokół rozprawy stanowi dokument urzędowy i ma moc dowodową takich dokumentów (art. 244 k.p.c.). Jest on udokumentowaniem wszystkich istotnych dla przebiegu postępowania i rozstrzygnięcia sprawy zdarzeń, zeznań, oświadczeń i twierdzeń. W literaturze i w judykaturze nie budzi wątpliwości pogląd, że do zawarcia umowy o pracę może dojść w sposób dorozumiany i niezachowanie formy pisemnej nie powoduje jej nieważności (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2009 r., I PK 105/09, LEX nr 55862 i z dnia 2 października 2008 r., I OK 73/08, LEX nr 509025) Zawarta w formie ustnej umowa o pracę nie jest nieważna. Złożone do protokołu rozprawy oświadczenia pracodawcy i pracownika może stanowić potwierdzenie na piśmie zawarcia ustnej umowy o pracę z pracownikiem (art. 29 § 2 k.p.).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁶ § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.